

**KUNTA
LIITTO**

Ohjeita kunnan nuorisovaltuuston perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen

***Onneksi on
KUNNAT!***

Miksi kunnassa on nuorisovaltuusto?

- Nuorisovaltuusto on yleistermi nuorten kunnallisille vaikuttajaryhmille. Tehtävänä on:
 - Tuoda nuorten ääni kunnan päätöksentekoon
 - Nostaa nuorille tärkeitä asioita kunnan päätöksentekoon
- Nuorisovaltuustojen rinnalla tulee kunnissa taata nuorille myös muita mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa
- Nuorisovaltuuston kautta nuoret pääsevät:
 - Perehtymään yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
 - Kehittämään yhdistys- ja ryhmätaitoja
 - Toimimaan aktiivisesti nuorten aseman parantamiseksi
- Parhaan vaikuttavuuden takaamiseksi nuorisovaltuuston tulee toimia siltana nuorten, eri vaikuttajaryhmien ja kunnan hallinnon välillä.

Nuorisovaltuuston toiminnan lakipohja

- Kunnilla on vuodesta 2015 ollut velvollisuus asettaa nuorisovaltuusto.
- Kuntalain 26§ säädetään nuorisovaltuustosta

”Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Lasten ja nuorten kuulemisesta säädetään nuorisolain (1258/2016) 24 §:ssä.”

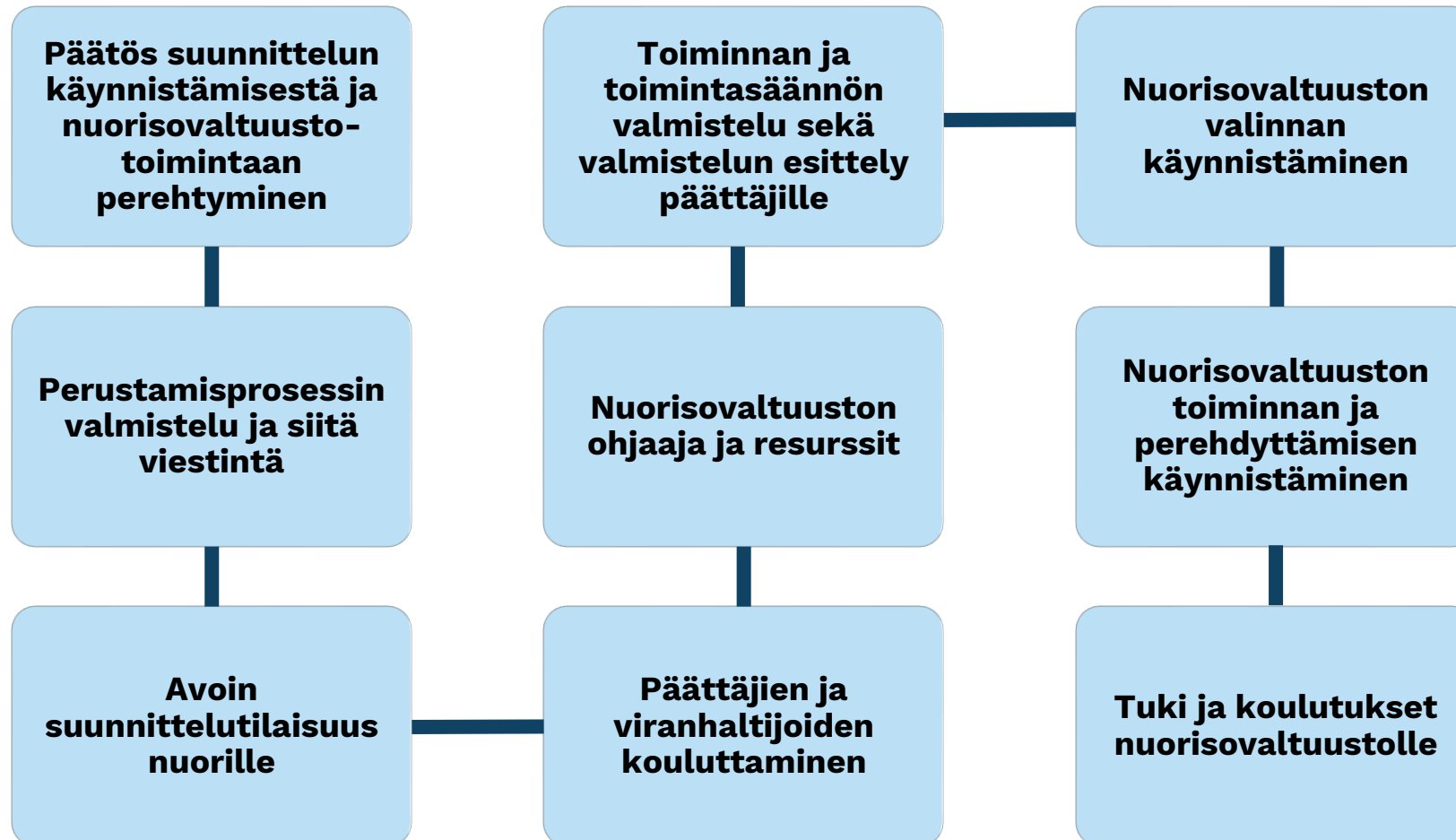
Nuorisovaltuuston lakipohjassa huomioitavaa

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen	Rooli kunnassa	Jäsenet	Toiminnan ohjaaminen ja toiminta-edellytykset	Vaikuttamisen mahdollistaminen	Läsnäolo- ja puheoikeudet kunnan toimielimissä
- Nuorten ääni paremmin esille päätöksenteossa - Nuorilla vaikutusmahdollisuus heitä koskeviin asioihin	- Kunnan oman tai useamman kunnan yhteinen - Ei kunnan toimitilin - Vapaammat menettelymuodot toiminnassa	- Ei kunnan luottamushenkilöitä - Ei tasa-arvo-lain mukaisia sukupuoli-kiintiöitä - Valinta esimerkiksi nuorille suunnatuilla vaaleilla	- Kunnanhallitus asettaa nuorisovaltuuston ja hyväksyy toimintäsäännön - Toimintäsääntö jäsentää nuorisovaltuuston toimintaa	- Mahdollisuus vaikuttaa kaikilla kunnan toimialoilla - Nuorisovaltuustolle tulee antaa riittävät tiedot valmistelta- vista asioista - Oma-aloitteiset kannanotot ja lausunnot	- Pohjautuu hallinto-sääntöön - Läsnäolo- ja puheoikeudet voivat olla kaikissa kunnan toimielimissä - Esteellisyys- tilanteet koskevat myös nuorisovaltuuston jäseniä

Nuorisovaltuuston perustaminen

- Nuorisovaltuuston perustaminen on kunnan yhteinen projekti, jossa on tärkeää nuorten oikeus vaikuttamiseen ja poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen nuorten osallisuuden takaamiseksi
- Perustamisprosessi tulee suunnitella ja toteuttaa huolellisesti.
- Nuorisovaltuuston suunnitteluvaiheessa on syytä koota nuoria käymään laajaa keskustelua siitä, millainen nuorisovaltuusto palvelee kunnan nuoria parhaalla mahdollisella tavalla.
- Perustamisprosessi on hyvä käynnistää ajoissa ja toteuttaa se huolella, avoimesti ja ottamalla kaikki tärkeät tahot mukaan
- Kaksikielisissä kunnissa tulee myös nuorisovaltuustossa huomioida molemmat kielet
- Kuntaliitosten yhteydessä myös nuorisovaltuustot yhdistyvät. Suositeltavaa on järjestää uudet vaalit ja aloittaa uuden nuorisovaltuuston toiminta yhdessä sovittuna ajankohtana

Nuorisovaltuuston perustamisprosessi

Nuorisovaltuuston toimintasäännön laadinta

- Toimintasäännön laatiminen ei ole nuorisovaltuustolle pakollinen, mutta sen laatiminen jäsentää nuorisovaltuuston toimintaa.
- Toimintasääntöön on suositeltavaa koota kaikki kunnan nuorisovaltuustoa koskeva sääntely
- Toimintasäännön tulisi palvella
 - Viranhaltijoita
 - Poliitikkoja
 - Nuorisovaltuustotoiminnasta kiinnostuneita nuoria
 - Nuorisovaltuustossa olevia nuoria
 - Nuorisovaltuuston ohjaajaa
- Toimintasääntö tulee laatia yhdessä nuorten kanssa
- Toimintasäännön tulee olla joustava, ja sen tulee jättää nuorisovaltuustolle mahdollisuus kehittää omaa toimintaansa.

Toimintasäännön laadinnassa tulisi huomioida

Osallistavuus

Nuorisovaltuuston toimintasääntö laaditaan yhdessä nuorten kanssa kuntalain (410/2015), nuorisolain (1285/2016) ja hallintolain (434/2003) hengen mukaisesti.

Demokraattisuus

Kaikessa nuorisovaltuuston toiminnassa tulee korostua demokraattisuus, lähtien valintatavasta ja päättyen äänestyskäytäntöihin.

Avoimuus

Nuorisovaltuuston tulee toimia avoimesti ja edistää päätöksenteon avoimuutta kunnassa.

Edustavuus

Nuorisovaltuusto on kunnan edustuksellinen vaikuttamistoimielin, ja sen tulee edustaa kaikkia kuntansa nuoria.

Nuorekkuus

Nuorisovaltuuston toiminnassa huomioidaan nuorisotoiminnan erityispiirteet.

Toimiva nuorisovaltuusto

- Nuorisovaltuusto kunnassa on hyväksytty ja tunnistettu vaikuttamiskanava
- Nuorisovaltuuston toiminta on nuorten näköistä toimintaa, jossa nuori pääsee oppimaan, kokeilemaan ja saamaan ensimmäisiä vaikuttamisen kokemuksia
- Nuorisovaltuustoa ohjaavalla työntekijällä on merkittävä rooli. Hänen tulee osata toimia kunnan hallinnon ja nuorten välissä.
- Toimiva nuorisovaltuusto kertoo myös kunnan asenneilmapiiristä nuoria kohtaan – nuoret nähdään tärkeinä kuntalaisina!
- Jos kuntaan ei väliaikaisesti ole saatu asetettua nuorisovaltuustoa, tulee kunnan silti huolehtia nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta kunnan toiminnassa.

Apua ja tukea perustamiseen ja kehittämiseen

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry.

- Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry (Nuva ry) on nuorten osallisuuden asiantuntija. Liitto toimii Suomen nuorisovaltuustojen ja muiden nuorten vaikuttajien edunvalvonta-, palvelu- ja yhteistyöjärjestönä.
- Ota meihin yhteyttä niin suurissa kuin pienissä kysymyksissä: toimisto@nuva.fi
- Tietoa liitosta, nuorisovaltuustotoiminnasta sekä tarjoamistamme palveluista www.nuva.fi

Suomen Kuntaliitto ry.

- Kuntaliiton juristit ja asiantuntijat auttavat kuntia ja niiden nuorisovaltuustoja nuorisovaltuustoon liittyvissä kysymyksissä.

Neuvontapalveluita varten suosittelemme käyttämään ensisijaisesti neuvontapyyntö-lomaketta
www.kuntaliitto.fi/neuvontapyynto

Ohjeita kunnan nuorisovaltuuston perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen -opas

Tämän diasarjan koonnut:
Liikunnan ja nuorisoasioiden
erityisasiantuntija

Elsa Mantere

elsa.mantere@kuntaliitto.fi

050 565 0306

[Linkki oppaaseen](#)

***Onneksi on
KUNNAT!***

KUNTA
LIITTO